

Disquisitionvm Magicarvm Libri Sex

Delrío, Martín Antonio

Mogvntiae, 1624

Qvæstio XXVIII. Quomodo poßit dæmon se corporeis oculis, cum sit
incorporeus, visibilem præbere?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62472)

mitto quædam iam vulgaria, vt quod in Indijs sepultarum cum maritis vxorum animas mentiuntur, vt sic persuadeant has coniugi suo coniuere, quæ sponte illis commoriuntur: quod non vno loco testatur Pet. Chieza, *part. I. Hysto. Peruv.*

Vilis spectrorum generibus, quæri poterat: quo illa pacto repelli & vinci queant; sed quia decisio communis est omnibus malis, quæ per dæmones inferuntur, ideo de hac re differendum mihi putavi, quæstione de remediis contra maleficia, *huius operis libro vltimo.* Quo pacto dæmones apparere sic queant, nunc accuratius inuestigamus, quam quæstionem indecisam reliquit D. Augustin. *Enchirid. ad Lauren. cap. 59.*

QVÆSTIO XXVIII.

Quomodo possit dæmon se corporeis oculis, cum sit incorporeus, visibilem præbere?

A Onstat non posse corporaliter, nisi assumpto corpore. Certum enim est dictum B. Ignatij, *epist. ad Smyrnens.* incorporea videri à corporeis non posse, quia incorporeorum nec species, nec figura est, aut particula animalis vilius formam habentis, ob naturam, quam habent simplicem. Constat etiam eos corpus vel ex elementis sibi coaptare, vel subingredi & assumere cadauer de utroque modo, quæ dicenda hucusque distuli, repræsentabo liberaliter. Dixi (corporaliter) nam phantastice possunt apparere, turbatâ phantasiâ.

SECTIO I.

A Liquando igitur cadauer aliquod assumunt humanum vel ferinum,

& illud mouent ac impellunt motu non vitali, sed locali tantum, sicut ærem possunt impellere, & hoc corpus, præsertim nondum valde dissolutum, puto, si Deus permittat, posse illos ita attemperare, vt sensum tactus omnino fallant. Nec video quidquam ab homine docto ac pio, in medium allatum, quod me ab hac sententia deducat. Imprimis quod ex D. Luca *a.* proponitur dictum Domini, quo se vera corporatum, & non phantasticum spiritum esse probabat, *Palpare & videte, quia spiritus carnem & ossa non habet, sicut me videtis habere:* id ad rem non multum facit, certe non vrget. Solum enim Dominus probare voluit, posse illos cōtactu sentire & diiudicare, visu se nō decipi, corpus enim ipsum habere, verū, quia tangibile; & proinde nudū phantasma & fictitio corpore indutū nō esse. Nulla vero hic erat cogitatio, de cadauere assumpto. Hoc enim carnem & ossa habere manifestū est, quo argumēto Christus probat, se spiritū non esse: Quod illi existimabāt, quia videbāt ianuis clausis ingressū, quod corporeæ rei repugnabat, tam viuæ, quā mortuæ. Et quia, palpatione tantū poterant corpus esse, cognoscere, non vero, cuius esset corpus: ideo iubet etiam oculorum vti sensu & videre (nam proprie hic vox sumenda, vt textus indicat) *manus & pedes:* ex quorum vulneribus reliquis, certo deprehenderent ipsum illū esse, qui triduo ante fuerat crucifixus *b.* Ex quibus patet verba Domini veram certamque sententiam habere, etiam si corpus diceremus à demone assumptū, sic ab eo temperari posse, vt tactus sensum fallat. Quid, quæso? nonne dæmon longe admirabiliora efficit quotidie, quam, sint simulare carnis molliciem, ossis duritiem, teporem ac suauem calorem, qui corporis tactu

¶ c. vi. v.
19.

¶ Sic optime Ioan. Maldoib.

percipitur, & cæteras tangendi qualitates? Dico has cum simulare posse, nõ dico veras exhibere posse, vera illa & vitalia, sunt corporis viui, & ab anima informante, procedunt: simulata, & proxime adumbrantia non requirunt animam informantem, & à substantia intellectuâli, (atenus vt externo sentienti talia appareant.) poterunt perfici: Quod adferunt de cadauere hominis recenter mortui, in eo etiam adhuc calido deprehendi, deesse qualitates illas suaui ac vitalis teporis, facilitatẽ mouendorum membrorum, & pro mollitie rigorem quendam successisse: id totum concedimus. Negamus autem, quod inde ad cadauera per malignum spiritũ assumpta argumentantur. Esto illic eadem sit corporis substantia, quæ & hic adest, esto adsint qualitates plures eadem, vt pote calor ille residuus. Tamen adhuc deest huic cadaueri non assumpto, quod simulet illa: reliqua quæ diximus. At in nostra visione, dæmon inest cadaueri, cuncta illa simulã. Minus est adfabre simulare, quam vere efficere. Quare nec illud sequeretur, non potest corpus adhuc calidum illa per se solum prestare atque efficere, ergo nequit dæmon in cadauere assumpto illa eadem tam callide & artificiosẽ simulare, vt tactũ fallat. Cur, qui sensum principem (nempe visum) potest decipere, non queat tactum, sensum maxime terrestrem, & vilissimum, minimeque spiritualem? Quod vero quidam hæc cadauera adsumpto, vt & aerea corpora formata, deprehenderint esse tactu frigida & horrida, vt illi apud Alexand. *Gemal. di. li. 2. cap. 9.* & apud Cardanum, *lib. 16. de rer. varietat. cap. 93.* & alij, de quibus postea: id inde prouenit, quia vel dæmon teporem illum non vult adumbrare, vel quia non permittitur id à Deo fa-

A cere: quo sensu etiam accipiendum, quod refert Caeteranus c, euidam de hoc frigore & horrore corporis querenti, dæmonem respondisse, *se non posse melius facere, videlicet, Deo obfistente, vel saltem non concedente.* Si quis exemplã requirat harum apparitionum, legere poterit apud Guilhel. Parisiẽtem, *P. vlt. de vniuerso*, aliquando assumpto bestię cadauere delussisse militem: qui cum putaret se formosa potitum virgine, inuenit se in amplexu cadaueris belluini tabe soluti, sãtid. sime iacentem. De Polycriti apparitione, & spectro filium deuorante, iam scripsimus non vno loco. Fabulã simile videtur, quod Phlegon a retulit, ille tamen oculata se fide Trallis testatur cognouisse. rem sic narrat, vt vtar compendio: *Philinnium Demoltrati hospitiũ & Charitus filia, Machatem hospitem amare cepit, indigne id ferentibus parentibus, merore mortua, & publicẽ fuit funerata.*

B *Sexto post obitum mensẽ, cum eo reuertisset Machates, ingressa ad illum Philinnium hospiti se, post longa colloquia commiscuit non semel illo vesperi, quo, & cum eo cœnam sumpsit, & anulum ferreum & poculum maurarum à Machate dono accepit, ipsi vicissim anulum aureum & fasciam pectoralem dedit. Nutrix, dum pergit sedula, ne quid hospiti desit, sat agere, videt cum eo in lectulo iacentem aluminam. Latã parentibus id indicat. Illi stupentes accurrunt & altero die virumque deprehendunt, & cum ciuitatũ, dormientẽ cum hospite filiam amplectuntur. Sed torus in eos intruens Philinnium, & vos crudelẽs. (ait) in filiam parentes! ergone vos inuidisse mihi meo Machate, paterna in domo vel triduum jolidum frui! Magno vobis dolore hæc, siue curiositas, siue duritia stabit. Renouabitis dolores præteritos, & filiam iterato sepelieta. His dictis, expalluit & coniecit*

cadauer

cadaver mortuo iterum simile, seu potius (vt erat) mortuum. Concilere simul oppressi marore parens uterque. Re populus & magister ausu intellet, iubent sepulchrum aperiri: vacuum id corpore reperiunt: Erant in eo duntaxat annulus ferreus, & scyphus auratus, dona Machabæ: sed in cubiculo & lectulo, inuentum cadaver Philinnij, & Helli cuiusdam auguris consilio, vt prodigium, eiecit extra urbis limites, aubus a feris duorandum. ipse Machabæ, à spectro videns se delusum sibi paulo post manus, ignominiam non ferens, consiuit. Hæc à Phlegonte, filius narrantur; illo Phlegonte, cuius auctoritate & Iurisconsultus Paulus b, & Origenes c, ad probandam Eclipsim, quæ Christo accidit moriente, vtuntur. In historia quoque Laodunenſis energumena. Nic. de Obry, legimus Diabolum Baltazum, assumpto suspendiosi corpore, conatum abigere, ab ea exorcistam.

Agrippæ facinus non ab simile habens infra q. 29. sect. 1. addam nunc, quæ de eadem re Casarius Monachus Eisterbacensis, libr. 12. Miracul. cap. 3. scribit; cuiusdam Principis Germani mortui corpus integro priusquam sepeliretur anno, demone u gestasse, & ita rexiſſe, quasi illud vegetaret (ita namque intelligendum quod scribit; spiritum illud loco animæ vegetasse,) non enim potuit informando, nec in essentiam eius illabendo; sed duntaxat vt in loco existens vitales eius actiones per illud imitando: vt docet multis Tostatus, in Exod. c. 7. q. 13. cum seqq. Subdit Casarius similia legi in vita S. Patricij Hibernorum Apostoli, de quodam homine, in cuius corpore multis annis Diabolus habitans pro anima, ad nutum viri sancti tandem exiuit corpus vero corruit, & in puluerem redactum fuit. Et, cap. 4. clericus (scribit) quidam adeo dulcem vocem habebat, vt audire eu

A delicia putarentur: donec religiosus quidam vir superueniens monuit hominis vocem non esse, sed diaboli; dæmonemque adiurauit: quo discendente, cadaver corruit planissime foetens.

Denique multæ falsæ resurrectiones gentilium huc sunt referendæ: & constat cum sagis vt plurimum induto caduere diabolus siue incubum, siue succubum, rem habere; vnde & in hoc genere hominum, caduerosus quidam foetor graueolentiæ, cernitur.

SECTIO II.

LIQVANDO sibi, elementare corpus diabolus circumdat, idque efformatum quæ pollet industria, vnit sibi

non aliter; quæ motori intus existenti corpus mobile & inanimū vnitur. An possit ex solo aere materiā defumere, equidem ambigo, & puto, sic aerem condensari non posse solū, vt quid solidum exhibeat: sed siue possit, siue non possit; solet quod facilius, partes aeri (quo maximā partē vtitur) comiscere terreas, & aqueas, nubiū, vaporum, exhalationūve, vt & colores facilius hac mixtione exprimat, & facilius membra conglutinet, & condenser; quæ sententia Lud. Molinæ est, & antiquorum d;

D nec argumentum; quo quidam vtuntur e ad probandum solo ex aëris elemento corpus assumere, nos stringit; cum tantum probet, eos ab aere partem potissimam mutuari. Hinc alij censent corpus hoc tale fore nunquam, vt nequeat tactu deprehendi, verum corpus non esse. Sed rationes, hac ipsa quaestione discussi Christi Domini dictum, ostendi alium habere sensum, quæ ipsi arbitrati. Addo, quod in libro Genesis legimus g de Angelis Abrahamo apparentibus, quorū pedes abluti, nec deprehensi tactus, id ab ipsis eludi po-

B.

d vide Mo
lin. 1. p. q.
51. artic. 2
disp. 2.
e Angl. 2.
in 2. d. 8. q.
2. diff. 5.

f Luc. vi.
v. 39.

g Gen. 19.

subito euanescunt, potest enim elementaris substantiæ subita nimisque rarefactione se subducere oculis.

Illud discrimen nunc occurrit, cum in cadauere apparent, non possunt vel alteri viuenti corpori cadauer illud circumdare, vel ipsi sic induti corpus vllum subire, repugnat enim corporis ratio, quia nequeunt dimensiones quantitatiuæ inuicem, sine vero miraculo, penetrare. Sed quando apparent in assumpto corpore elementari, licet, vel omnino nequeant, vel difficillime queant (prius opinor) aliud corpus siue cadauer subire: possunt tamen vero & viuenti corpori, elementare istud circumdare, vt homo sic indutus, vel aliud animal, multo maius, immo & gigantæum videatur. Nihil video ob stare, cur nequeat. Suadet etiam aërea substantiæ facilitas ad dilatandum, siue rarefaciendum, & spissandum densandumque: quam merito Plessus causam tradidit; cur spectra, tam breui spacio, crescere & decrefcere videantur.

Tertium genus inuenio rariuscolum dæmoniacarum apparitionum, per figmenta quædam seu statunculas, de quibus exhibebo quæ didici à Thoma Brabantino, *libr. 2. de bono Vniuer. cap. 57. pag. 21.* vbi scribit in hanc sententiam; *Gunerchena, Brabantia villa est solemnis & nota: in hac quidam iuuenis puellam virginem adauit: cumque pro eius nuptiis parentibus eius loqueretur, & illi renuerent: puella medio tempore incidit in febrem acutam, qua ingrauescente omnibus mori visa est. Euctu ergo facto, campana quasi pro mortua pulsata sunt. Nec mora, iuuenis amator puella de villa eadem in crepusculo noctis transibat ad aliam, & cum per dumentæ pergeret, audiuit vocem quasi*

A *femina lamentantis: sollicitè ergo discurrens, & quærens auditam, inuenit puellam, quam mortuam astinabat, cui & dixit: Mortuam te plangunt tui, & huc vnde venisti? Ecce ait, vir ante me vadit, qui deduxit me. Scrupes factus ad hoc iuuenis, cum neminem alium nisi puellam videret, audacter rapit eam, & in domum extra villam protinus, occulit auit. Hinc regressus in villam amicis suis loquitur, ingreditur ad patrem puella cum amicis suis sedentem ad sinus: querit si filiam suam sibi daret, quam quasi mortuam deplangebat. Cui pater admiratus respondit: Numquid pro Deo mihi es, vt mortuam resuscites & accipias in vxorem? Cui iuuenis, Tantum (ait) libens spondeas, vt filiam tuam habeam in vxorem, si viuam reddidero & sanata. Cui pater consentiens, dictum coram omnibus confirmauit.*

C *Mox iuuenis reuelato linceo, quo cooperata putabatur, figmentum mirabile, quale à nullo hominum fieri potuit, inuenerunt. Dicitur autem ab his, qui figmentum huiusmodi diabolica inspexerunt, esse interius putrido ligno similia, leuig, exterius pellicula circumducta. Hinc reducta puella est, & patri reddita: sanaque post dies aliquot dictum iuuenem maritum accepit, & vsque ad tempora nostra incolumis perdurauit. Simili prope modo, cum quidam in confinio Flandria sororem languidam & mortuam putatam, sub eadem die, antequam sepeliretur figmentum, inter arundinetæ iuxta maris littora inuemis, reduxit eam ad propria, & ingressus domum, vbi ab amicis quasi mortua plangebatur, discoopertum figmentum extracto gladio in frustra concidit, horrentibus cunctis & clamantibus,*

D *Cur in funus sororis, tanta crudelitate sauires. Et mox subridens, crudelis, inquit, videor in sororem? Non est illud sororis corpus, sed figmentum & illud dæmonum. Et hæc dicens socum cunctos accepit, & ad-*

duxit

duxit ad domum propriam, & eis sororem
reductam ostendit. Et hac vsque ad tempo-
ra nostra permansi. Si quæras, quid de
his sentiam; dicam cum Alb. Magno
& Cantipratense, mihi non liquere. Fi-
eri possent à dæmone Deo permittente:
Sed arbitror in his duobus exemplis,
quoad illud primum procum, & in se-
cundo hâc forte virginem Satanæ par-
tarios fuisse.

SECTIO III.

VLGATIS persuasio est, sē-
per in his corporibus assum-
ptis aliquid obuium oculis,
quo deprehēdatur dæmoni-
cū esse spectrū, facile crediderim, sic
contingere. Sed puto si maiore potesta-
te non impediatur dæmones, posse
qua velint apparere forma, humanāq;
perfectam, & omni ex parte pulchram,
pulcherrimamq; exhibere. Qualem se
fortassis exhibuit B. Alberto Carmeli-
tæ, à quo crucis signo obiecto fuit fuga-
tus; vt narratur à Ioan. Maria cōpostel-
lano, *initio vite s. Alberti*. Verum solet
ei ob stare Dei voluntas, quæ vt semper
aliquid addit, quo detegatur impietas
& impostura; ne quam mortales igno-
rantia iustam excusationem prætexat;
certis animalium formis dæmonia nō-
dum vti permisit, vt columbæ, seu ou-
iculæ, seu agnæ forte quod agnus verus
sit Christus Pastor bonus verusque, &
in colūbæ specie Spiritus sanctus solitus
sit apparere, & quia hæc animalia dolo-
carēt, & nullū inferre solēt damnū, vt
docet Tyræus sup. Libentius induit a-
nimalia, in quibus aliqua sunt, quæ me-
rito culpes. Hirci forma seu capri val-
de ei antiqua est: & quia hircus Numen
Ægyptiū est, censet Moyses Maymo,
in ductore dubitantiū iustos Hebræos in
sacrificijs hircū offerre. Et olim Iupi-

A ter Hammon in Hirci forma coleba-
tur, dictus Hammon, quasi Chammon, à
Cham inuentore Magiæ. Hodie etiam
solemne illi, quando pactū expressū in-
ijt, offerre se conspicuū forma virili:
post pactū, quādo adorādus, semper in
forma hirci, vt sibi accidisse fatebatur
Ioann. ille Stapulensis, & obscurius in-
nuitur in confessione Doctoris Edelini
apud Iaquerium, *cap. 4.* & habetur a-
pertissime in sententiæ Auinionensis
breuiculo, quod verbotenus dabo, *lib. 5.*
sect. 15. circ. fin. Aliquando à facientibus
homagium nō cernitur, vt narrat Me-
ierus *Chron. Flandria anno 1459.* quando
tamen se adorandum proponit, sem-
per id in forma caprarum mariti, &
quidem sædi aspectu, atri, olidique.
Huius rei variæ causæ redduntur. vna,
quoniam ob reuerentiā verbi incarna-
ti, Deus non patitur eum tunc assume-
re humanum schema. Et hoc sensu Se-
bastia. Michael. *schol. 10. Pneumat.* arbi-
tratur ad litteram accipiendum, quod
Apoc. 13. v. 4. traduntur impij bestiam a-
doraturi, hoc est Diabolum in bestie
forma. Sed cum bestia illic vocetur ipse
Antichristus, iuxta DD. Hippolytum,
Methodium, Ireneum, Aretham & a-
lios, constat hunc sensum non esse litte-
ralem. Illud verius, quia coluerunt o-
lim diabolum in forma hirci, ideo dæ-
mones, vocari SAHIRIM hoc est pi-
lofos, seu hirtutos, vt solet aliquando
D. Hieronym. vertere, *vide ca. 17. Leuit.*
Et c. 13. Esai. v. 21. Et c. 34. ver. 14. Nam
Sahir, Hebræis, hircus, dicitur, vt Lati-
nis, à pilis & horrore; vnde fors etiam
Satyræ, nomen deductum. Confirmat
Kimchi, in *radicum libro*, dum scribit:
Sahir, vocari diabolum, quia solitus
hirci effugie se conspiciendum præbere
Illud etiam notat Michaelis, *d. Et cap. 17.*
vers. 7. Leuit. LXX. non temere ver-
tisse, *מאראים*, quasi dicant, Fatuellos,

vnde

vnde deducta vox Longobardica, *Matou*, litteræ omissione; quos Galli ad verbum vocant, *Folletons*; & alij per abbreviationem, *Follons*, quia risum excitant risu, tripudo, sibilo cātu, &c. quod dæmonem fecisse constat ex vita D. Antonij, & D. Thom. 1. 2. *quæst. 89. arti. 4. in argument. 3.* Ego tamen illud *parabls*, pro vanis potius acceperim; vt respexerint ad *Elilim*, nomen idolorum. Nā idolis sacrificare eo loco prohibetur, hoc est dæmonibus qui vana idolorum specie colebantur.

Alia causa reddi potest, animalis huius salacitas, superbia, & alia vitia, quæ moribus & actionibus suis dæmones studiosè imitantur, vt multis ostendit Remigius, *lib. 1. capit. 24.* Denique hircum seu capram; vt legimus in *vita S. Radegundis lib. 2. quem scripsit Baudomni: Sanctimonialis eius coetanea*; induit, quia hircorum, quia sinistra locandi est caput: sane hac vt plurimum forma adoratur. vt exemplo Edelini Doctoris Sorbonici probat Ganguinus *a.* & alij Torquemada: idque ab antiquissimis Thefei temporibus manasse censet Remigius; equidem prius ex sacris opinor prophetarum testimonijs id deduci posse, in quibus, *Zairin*, vocantur, vt docui. Quando vult familiaritatis & fidei specimè præbere, catti, vel canis sumit effigiem. de catts, quotidiana Lamiarum confessio fidem facit; de cane, Agrippa Cornelius, & Simon Magus, tales nacti paredrios. Si quis aliquo deuehèdus, equum induit, testis de Hadingo Olaus, de Comite Matisconensi, Petrus Clunicensis, & Hugo Floriacensis *b.* si per locum angustum vel rimā subiturus, vel custodibus illufurus, vel pterilio, Musculus, vel mustela fit *c.* Si qui præsentem sint, colloquium impedituri, vel quos velit latere, muscam induit, & partes aurib

A vicinas occupans, quæ vult, infusurrat *d:* si vt gregem læceret, vt læuiat in animantes homines ve; induit lupum: *e* si quos terrere velit aut turbare; vt Gallus gallinæus magnus & ferociens Pachomio, (*Metaphrast. apud Surium mense Maio*) vt coruus aut vultur S. Romualdo, (*Damian. in eius vita*) vt vulpecula vero apparet Hilarion. *f.* vt canis Dunstano [*apud Surium in eius vita mense Maio*]; vt Serpens, Leonardo Corbeiacenti; *g* vt draco, D. Margareta, & Ferd. Gunzalu, Castellæ, Comiti, eiusque exercitui: *h* Si ad malum, specie boni, velit inducere; apparet forma Christi, vt D. Martino apud Seuerum; vel in forma Dei, vt Theodora vidua; vel in forma angeli, vt D. Juliana; Denique formam capit, quæ instituto maxime sit accommodata: &

B

C quia ad omnia fere idonea est humana, hanc vt plurimum effingit, non eodem modo. Scribit vetustus scriptor in vita S. Roberti Abbatis; *Nactè quadam vir sanctus vidit malignum ad chori aditum consistere, & conari quidem sapius ingredi, sed frustra tamen. Habebat formam rustici præcincti, nudus longisq; tibijs ferentis à tergo sportulam, & au pectus lignum fumbus innexum. Cepit porro producto collo circuire chorum, oculos in fratres attente conij. ere si quia posset forstran gratum sibi in aliquo cernere. At viro Dei instantius orante, & fratres à corpore excitante, improbus explorator diu frustra expectans; cum nil se proficere videret, indignabundus ad chorum fratrum conuersorum se contulit: illi quoque cunctos curiose contemplans: si quos videret somnolentos; ca. hmannans spieuit: si noxijs cogitationibus occupatos, mirum in modum tripudians applausit. Tandem inter nouitios reperit iuuenem quendam animo ad illicita euag. ntem, nec nisi solo corpore illic præsentem, immo etiam clandestinam fugam*

D

E

niel. Apul. in Milchia d Ioan. Nider. li. vii. Formica. e Remig. d. cap. 13.

f D. Hieron. in Hilarione. g Marulus lib. 5. c. h Rodericus Sanctus par. 3 Hist. Hist. c. 21.

i Marul. (supr.)

lib. 10. hist. Fran. Torque. dial.; Remig. lib. 1. dæmono. cap. 13.

b Olaus. 3. Per. Clu. de miraculis. Hugo in Chroa. c Cynl. in vita S. D.

meditans, animaduertens igitur illum sua fortis esse, fuscimula apprehensum, in fiscellam suam proiecit, & celeriter inde se proripuit. Cernens id vir sanctus multum pro salute illius anxius & sollicitus, mane diligenter iussit illum inquiri. Sed ille ante auroram vagus & profugus, excusso suauigo Christi, securus erat inimicam. Adiunctum autem se hominibus sceleratis deditusque latrocinij, non diu post captus est, & capite plexus, miserime è vita excessit. Eodem in Nuptiarum pompa dæmon apparuit calamistratus, procaci vultu, & actiosus, vide Sur. tom. 3. lun. 7. Maximo Rhegiensi apparuit, vnauis & nautæ recens appulsi: Euagrio, vt clericus hæreticus: Macario, semel vt messor, semel vt pharmacopola; Nathanaeli semel vt agazo agens asinum, semel vt feruus lorarius: quæ Marulus & Sabellicus, ex vetustioribus, testantur. k. Apelli apparuit, vt pulchra, & compta, & illecebrosa mulier: sed hic prudenter eum ferro, quod versabat, candente abegit. Sed quantumuis ille velit pulcherrimam hominis similitudinem representare: quæ Dei bonitas est, tantum solet assumere, quam & qualem Deus permittit, teste D. Chrysoft. hom. 4. de Lazaro: & ideo vel ipso inuito fieri videmus, vt qui non obesa nimium mētis sint; semper, si attendant, fucum, queant deprehendere. Aut enim se ostendunt dæmones humano corpore atro, illuuioso, squalido, satente, tetro, ac formidabili: saltè obscuro, nigro, fædoq; vultu; naribus vel deformiter finis, vel immane aquilis; oris ritu sparso, profundoque, luminib; valde abditis flammantibusq; manibus pedibusque obucis ac vulturinis, strigosis brachijs eruribusq;, & admodum villosis, caprinis etiã vel asininis tibijs: vno vel vtroque pede bifido corneoque, interdum & solidungulo, interdum mutilo-

k. Marulus
d. ca. 7. Sa
bel. lib. 10.
exemplar
cap. 3.
Solom. c.
li. 6. c. 28

m. Sebaff.
Michael.
Pheum.
ca. 4. Ty
caus lib. 1.
de appar.
spiri. ca. 5.
Binsfeld.
malef. p.
aud. 12. R.
mig. lib. 1.
dem. c. 7.
810. 14. &
13. & lib. 3.
c. 10. Ana
stas lib. 3.
de Nat.
dæmon.

A pede altero, vel vtroque demum statura corporis nunquam iustâ ac decorâ, sed cui semper adlit aliquid insolitæ notæ, & deformitatè prauitatèque dæmonis prodentis. probant ista veteribus recetibusque exëplis alij m: & nos iam multa in medium attulimus. Sane morituris solet maxime terrificâ apparere specie, vt B. Martino apud Seuer. Sulpitiu: vt Florentio illi, cui visus ore vastam flammam, naribus fumû fundens sulphureum [Blasius Melanesius, in vita S. Ioan. Gualberti.] vt B. Odiloni apud Sur. in eius vita. i. la nua. vt B. Oportune ferociës in specie nigerrimi Æthiopis, capilli & barba stillabât quasi picè calidam & liquidam, oculi ferrû ignitum & stricuras scintillans. Adelelmus Episcopus in eius vita apud Sur. mense Aprilis. cuius rei ratione Angelus reddidit B. Aichadro, hoc à Deo permitti, vt hic ipse terror tam terribilis visionis expiet in sanctis, si quid adhuc expiandum in illis esset reliquum: vt scribit Fulbertus, in vita Aichadri, apud Sur. mense Septembr.

In hoc assumpto corpore loqui illos posse & solere, testatur omnis antiquitas: quæ & oraculorum ab eis tusorum, & antrorum, quercuum, statuarumque loquentiû (de quibus actum alibi) meminim: eoque pertinent etiã caluarie seu capita mortuorum Gëtilium, in quibus dæmones locuti: vt caput filij Polieriti: de quo Phlegon & ex Hierone Alexandrino: caput Publij, de quo idem Phlegon ex Antisthene, caput Gabinij, de quo Plinius Senior b: & cranium Magi, de quo Francisc. Picus c: & alterius Magi, de quo Melchior Flauinus Minorita. d. Sciendum quod omnes vitales actiones dæmonibus natura denegauit, quia proprie carent corpore. & ideo, non magis quam Angeli, putâdi vere comedere, vel bibere potû eicæue

corpoream

lib. de
mirabil.
lib. 7.
cap. 12.
lib. 7. de
pænot.
10.
li. de lib.
tu anima.
tum post
obitum.

corpoream: qua de re dubitare (videtur Origenes dubitasse Dialog. 3. de Christo homine) vt censet, non philosophicum nec Catholicum est, sed delirium sequi recentiorum Rabbinoꝝ philosophicum non esse norunt omnes philosophi, & optime probat Tosta, q. 11. in Exod. c. 7. Catholicum non esse confirmat S. S. Tobia 12. ver. 23. Rabbinicum esse patet ex Auoth Natali, vbi homo demens, scribit dæmonestria cū hominibus habere communia, edere ac bibere, venere vti & prole gignere, & mortales esse. Quis nō rideat hæc hodie etiam inculcari ab homine Caluinista; cui Tobia liber non est Sacrosanctus? cum itaque loqui sit actio vitalis, sequitur loqui cū videntur dæmones, non loqui proprie, & vitali actione, sed producendo sonū in aere humanæ voci similem & adstantium auribus insonantem, vt notat Gregoras: ad eum ferme modū, quo quis artificiose quopiā instrumēto; puta tibia vel tuba; sonum vocis humanæ exprimat: vel quo modo cauæ valles exceptam ac repercussam vocem articulate admodum recipiunt: vel, vt crispī numeratione pectinis, organa pneumatica in varios accentus ac tonos solum discriminant, *lege si lubet Tostatium in d. c. 7. q. 15.* Sermonem vt plurimum vtūt, quo regionis illius incolæ, vt Pfallus tradidit. Sed (quod notandum, nam & hinc fucum queas deprehendere) vtūt voce stridula, tubibilante, confusa, obscura, debili, pusilla, & quasi ex dolio, vel per testam rimosam; docent hoc Sagarum confessiones plurimæ, apud Remigium g. Potest autem diabolus, quando in assumpto corpore apparet, videri: & quando loquitur, audiri, à quibus tantum vult, cæteros vero latere. Idque naturaliter. Si nempe quoad nonnullos, & non quoad alios ex parte organi, vel

A obiecti adferat aliquando impedimentum, vt si medium impediatur ita, vt per illud species ad oculum vel auditum non perferantur, vel si ipsas similitudines, prohibeat, vel quos latere vult, in extasim rapiat; ad alios vero, à quibus audiri & videri vult, fiat simulachra & sonos libere commutare, & imaginationem eorum ad alia nulla abducatur,

SECTIO VLTIMA.

Docere denique, vt dæmones nobis appareant, vel, vt defunctorum animas nobis representent (quod illi facere reuera nequeunt) nullo modo licet, immo mortale est peccatum. Nam, vt focios vocare non possumus; quibuscumque omnis familiaritas nobis est interdicta; docent D.

C August. 1. & D Thom. Non vult Apostolus. *Nos socios fieri dæmoniorum & Amice ab illis & precario petere, vel recipere; est in aduersarij castra se recipere, & transfugere à Christi Ecclesia.* Per modum imperij & compulsionis non possumus eos adigere, nisi quatenus sumus ad hoc à Deo delegati per exorcisticam dignitatem, in cuius exercitio diuinum imperium operatur. Denique etiam si liceret, stultum id foret: quia nihil à dæmone expectandum boni vel utilitatis: nihil boni cōfert in homines, nisi matori permixtū malo; nihil docet, nisi mere curiosum & fatidicū obsequitur, nisi vt perdat, & æterno exitio inuolutos diræ suæ subdat tyrannidi. Ex his apparitionibus dæmonum oriri posset alicui dubium, Cur illi antiquis patribus visibiles apparuerint adeo frequenter, nobis hodie non iten? Hanc quæstionem olim Sæctus Ioannes Brigintonius proposuit S. Guilhelmo Shlegtholmenli, qui respondit; *Antiquorum patrū animo non sal-*

Alber. & Rich. in 2 d. 8. Angl. q. vnc. de dæmon. ar. 4. dub. vlt. Ananias d. li. 3. & alij.

lib. 2. de doctrin. Christiana c. 23. & Tho. 2. 2. q. 90. art. 1. Corin 10. v. 20.

vide Tyrtæum lib. 1. cap. 15.

lax splendor & inanis gloria, sed diuina gratia illustrat. Itaque facile illi fraudulentas inimici machinationes peruidentes seu pugiles inuicti, illum fortiter expugnant. Quod ille superbus non ferens, distulima tentationum certamina illis obijciat, monstrosas formas, & terribilissimos impetus ei ingerens, ut vi illos protruderet in peccata. Nos vero, qui facile ei obedimus, occultis tentationum iaculis, cito prostermit, etiam si nullam nobis terram speciem representet.] Hactenus illius temporis scriptor, apud Surium Octob. 10. Addo, tum id Deum permisisse, quia minus periculi ab illusione imminabat.

QVÆSTIO XXIX.

Andiabolus possit facere ut homo vere resurgat?

Hmpedocles apud Laërt. libro octauo, & cæteri magi, contendunt esse quasdam herbas, quibus mortui ad vitam reuocantur. Xanthus historicus narrat herba Bali, Tillonem quendam & draconem vitæ restitutos; & Iuba refert Arabicam quadam herba suscitatum alium. Sed Archimagus nostri temporis censet, de homine, non posse id demonem; de cæteris animantibus, posse. Sic enim naturaliter muscas submersas reuiuifcere, si in cineribus tepidis ponantur; apes similiter, si succo nepetæ perfundantur: anguillas defectu aquæ mortuas, si integræ iniiciantur in acetum, & permisceatur sanguis vulturis, & sub timo recordantur: intra paucos dies oēs vitæ reddi: Pellicanum pullos mortuos, proprio sanguine, ad vitam reuocare: Leunculum quoque defunctum voce & spiritu parentis resuscitari: idem mustelæ iuris esse in catulos. De pellicano & Leone, scio veteres mul-

Atos graues auctores consentire. Viciclinum, autem paruulam vocant resuscitatum Indi, quia putant hyeme emori, vere suscitari, ut tradit Fran. Comara, c. 23. *Hif. Mexicana.* sed bonâ cum illorum venia.

I. Conseo, quæ ex putrefactione quoque nascuntur animalia, ea posse cum vitam amiserint, naturalibus remedijs a demone viuificari.] quia nouit vim caloris putredinalis, & cetera ad hoc requisita.

B Notandum tamen, non fore hoc idem animal numero, quia licet materia possit adhuc esse eadem: si corrupta nondum erat: tamen anima, quæ ex eius potentia educetur, de nouo, non erit eadem cum ea numero, quæ perierat. Soliusque Dei est priuilegium posse, quod perijt, iterum idem numero reproducere: quam sententiam ceterorum, dissentiente Scoto, veriolem puto. Scotusenim & Richard. censent etiam per naturales causas id fieri nonnunquam posse. Contra Dur. & Marfil. neque Deum id facere posse b Scotum refellunt recentiores, & merito, cum à priuatione ad habitum non sit possibilis regressus iuxta Aristotel. 5. *Physic. & 2. de gener. D. Dionys. (c. 6. de diu nom.)*

C Ambros. Laët. & alij Patres, semper de hac re, ut de vero miraculo, loquuntur. Durandum iisdem Sorus, Sonci. Suar. & alij citati, tam copiose & fortiter refellunt: ut qui eum adhuc defendere nitatur: is peruicacia, & temeritatis notam certe nequeat effugere. Hinc vltorius infero, cum resurrectio requirat numericam identitatem rei resurgentis, tum quo ad formam, tum quo ad materiam earumque unionem: eandem saltem specificant: solum Hominem proprie dici resurgere, huius enim solius, quia immortalis, eandem perdurat forma: cetera animalia si quando viuificentur, improprie

dicuntur